

KARTA KURSU

Nazwa	Służby specjalne w państwie demokratycznym
Nazwa w j. ang.	Special services in a democratic state

Kod		Punktacja ECTS*	1
-----	--	-----------------	---

Koordynator	dr Piotr Swoboda	Zespół dydaktyczny
		dr Piotr Swoboda

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studenta z organizacją i specyfiką funkcjonowania służb specjalnych w państwie, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań demokratycznego państwa prawa.

Warunki wstępne

Wiedza	Student posiada podstawową wiedzę na temat bezpieczeństwa państwa, funkcjonowania administracji publicznej oraz najważniejszych zagrożeń współczesnego świata.
Umiejętności	Student potrafi odróżnić podstawowe wymiary bezpieczeństwa państwa i międzynarodowego oraz odróżnić najważniejsze podmioty zapewniające bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne państwa.
Kursy	Bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo międzynarodowe, politologia, stosunki międzynarodowe, administracja.

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01, Student dysponuje wiedzą na temat pojęcia i istoty funkcjonowania służb specjalnych w państwie oraz w środowisku międzynarodowym.	K2_W01, K2_W03, K2_W04, K2_W06.
	W02, Student posiada pogłębioną wiedzę na temat zasad funkcjonowania, zadań i funkcji oraz wykonywanych czynności służb specjalnych oraz zagrożeń, którym służby te przeciwdziałają.	
	W03, Student zna znaczenie informacji będących w zasięgu zainteresowania służb specjalnych oraz zna możliwości wykorzystania potencjału służb wywiadu i kontrwywiadu dla zapewnienia bezpieczeństwa poszczególnych państw i międzynarodowego.	

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, Student potrafi wskazać miejsce i rolę służb specjalnych w państwie i w przestrzeni międzynarodowej oraz zidentyfikować podstawowe zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa i międzynarodowego.	K2_U01, K2_U02, K2_U04, K2_U05.
	U02, Student potrafi zidentyfikować służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa.	
	U03, Student rozumie i potrafi wskazać sposób postępowania z informacjami w oparciu o podstawową metodykę funkcjonowania służb wywiadu i kontrwywiadu w zakresie realizacji funkcji informacyjnej.	

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, Student potrafi identyfikować podstawowe zagrożenia związane z działalnością służb wywiadowczych podmiotów państwowych i pozapaństwowych.	K2_K01, K2_K02.
	K02, Student jest świadomy w zakresie zagrożeń płynących ze strony obcych służb specjalnych w stosunku do pracowników administracji publicznej, organizacji międzynarodowych oraz innych podmiotów (prywatnych i pozarządowych).	
	K03, Student rozumie konieczność i podstawowe założenia zapewnienia demokratycznej kontroli cywilnej nad służbami specjalnymi.	

		Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	15										

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone w formie:

- wykład z podstawowych zagadnień teoretycznych, a także podstawowych norm prawnych regulujących zasady funkcjonowania służb specjalnych,
- prezentacja Power Point,
- dyskusja.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x							x					
W02	x							x					
W03	x							x					
U01	x							x					
U02	x							x					
U03	x							x					
K01	x							x					
K02	x							x					
K03	x							x					

Kryteria oceny	Obecność i aktywność na zajęciach.
----------------	------------------------------------

Uwagi

Ewentualne nieobecności odrabiane są w drodze przygotowania prezentacji multimedialnej na temat zadany przez prowadzącego przedmiot.

Indywidualny program studiów – warunki zaliczenia ustalane indywidualnie z prowadzącym zajęcia po przedstawieniu zgody na indywidualny tok studiów.

Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie (lub zbliżonej) warunkowane jest ekwiwalentną liczbą godzin, punktów ECTS, odpowiednim poziomem studiów oraz co najmniej oceną dobrą.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

- 1) Pojęcie służb specjalnych – problemy definicyjne.
- 2) Istota funkcjonowania służb specjalnych w państwie.
- 3) Funkcje, wykonywane czynności i zadania służb specjalnych.
- 4) Miejsce służb specjalnych w systemie bezpieczeństwa państwa (RP).
- 5) Organizacja i podstawowe zasady funkcjonowania służb specjalnych.
- 6) Kontrola cywilna nad służbami specjalnymi.
- 7) Problem apolityczności służb specjalnych.

Wykaz literatury podstawowej

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.
- 2) Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 557 z późn. zm.
- 3) Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 81.
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1900, z późn. zm.
- 5) Żebrowski A., *Wywiad i kontrwywiad w XXI wieku*, Innovatio Press Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji, Lublin 2010.
- 6) Zalewski S., *Służby specjalne w państwie demokratycznym*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2005
- 7) Swoboda P., *Wywiad i kontrwywiad w Polsce w procesie przemian systemowych (1989-2007)*, Avalon, Kraków 2016
- 8) Swoboda P., *Służby specjalne w Polsce po 1989 roku - problemy definicyjne*, [w:] Łubiński P. (red.), *Niepodległa Polska : bezpieczeństwo i polityka w latach 1918-2018*, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Kraków 2018.

Wykaz literatury uzupełniającej

- 1) Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2512.
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 742 z późn. zm..
- 3) Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra - Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego - Koordynatora Służb Specjalnych, Dz.U. 2019 poz. 2273
- 4) Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r., M. P. 1992 Nr 26, poz. 185 z późn. zm.
- 5) Hughes-Wilson J., *Największe błędy wywiadów świata*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2002
- 6) Herman M., *Potęga wywiadu*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2002
- 7) Faligot R., Kauffer R., *Służby specjalne. Historia wywiadu i kontrwywiadu na świecie*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2006.
- 8) Żebrowski A., *Ewolucja polskich służb specjalnych. Wybrane obszary walki informacyjnej. (Wywiad i kontrwywiad w latach 1989-2003)*, Oficyna Wydawnicza Abrys, Kraków 2005
- 9) Żebrowski A. (red.), *Rola służb specjalnych w siłach zbrojnych. Wywiad i kontrwywiad*, Oficyna Wydawnicza Abrys, Kraków 1999.
- 10) Żebrowski A., *Kontrolna cywilna nad służbami specjalnymi III Rzeczypospolitej (1989–1999). Zagadnienia politologiczno-prawne*, Oficyna Wydawnicza Abrys, Kraków 2001.
- 11) Minkina M., *Sztuka wywiadu w państwie współczesnym*, Bellona, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2014
- 12) Bożek M., Czuryk M., Karpiuk M., Kostrubiec J., *Służby specjalne w strukturze władz publicznych. Zagadnienia prawnoustrojowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014
- 13) Zalewski S., *Kontrola służb specjalnych w Polsce*, Warszawa 2021.
- 14) Piasecki B., *Kontrwywiad. Atak i obrona*, Wydawnictwo LTW, Łomianki 2021.
- 15) Peptoński A., *Kontrwywiad II Rzeczypospolitej*, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2002.
- 16) Swoboda P., *Służby specjalne, Wywiad, Kontrwywiad* [w:] Vademecum bezpieczeństwa informacyjnego, t. 1 i 2, Wasiuta O., Klepka R., AT Wydawnictwo, Wydawnictwo Libron, Kraków 2019
- 17) Swoboda P., *Minister koordynator do spraw służb specjalnych w Polsce w latach 1997-2020: cywilna kontrola czy polityczna ingerencja?*, [w:] „De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności” 2021, Vol. 7, nr 1, DOI: 10.34739/dsd.2021.01.08.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	8
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	
Ogółem bilans czasu pracy		25
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1